

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig og Holsteen, Stormaren, Ditmarsken og Oldenborg.

Vor synderlig Bevaagenhed! Da Du ved Skrivelse til
Bort Danske Cancellie af 12de f. M. haver indsendt et Dig fra
Dz elskelige Kammerherre og Amtmand Baron Lovenskiold
tilfillede Reglement og Instruction, vedkommende Skolebasenet
og Skolelærerne paa Baroniet Lødenborg, og Du tillige i be-
meldte Din Skrivelse har erklaret bemeldte Reglement og In-
struction for et folgeværdigt Monster, der vil stifte megen Nytte
for det Almindelige, samt derhos indstillet om den paa samme
af Kammerherre Lovenskiold ansøgte Approbation allernaad-
digst maatte meddeles; Saa ville Vi ovenmeldte Reglement og
Instruction, der herved findes hæftet, og hvoraf i Bort Dan-
ske Cancellie findes en ligelydende Gienpart, i alle dens Ord,
Clausuler og Puncter, allernaadigst have confirmeret og stadfæ-
stet, ligesom vi og hermed confirmere og stadfæste samme.

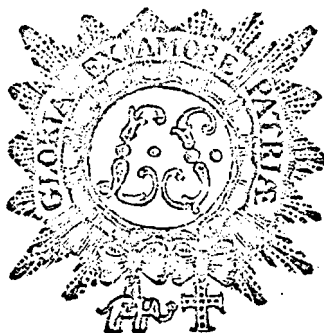
Derefter Du Dig allerunderdanigst haver at rette og Vedkommande saadant til Efterretning at tilkiendegive.

Befalende Dig Gud. Skrevet i vor Kongelige Residents-
Stad Kiøbenhavn den 30 Junii 1797.

Efter Hs. Kongelige Majestæts allernaadigste Befaling.

C. v. Brandt.

Schow. Colbiörnsen. Reiersen.

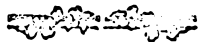
Til Biskop og Doctor Theologie Hr. Nicolai Edinger Walle
angaaende Approbation paa et af Kammerherre Waien Ls.
venskiold forfattet Reglement og Instruction, Skolevæ-
senet paa Baroniet Løvenborg vedkommende.

Skole-Reglement for Baroniet Løvenborg.

Da intet er vigtigere for Mennesket, end hans Sjæls Dannelse ved Kundskaber om Gud, Menneskets Forhold mod det høieste Væsen, dets Pligter mod sig selv og sine Medmennesker; saa har jeg fundet det for en af mine vigtigste Pligter, at forbinde en bedre Indretning med Skolevæsenet, end den foregaaende, med de endnu ufuldførte Udskiftninger her paa Baroniet. For at opnaae dette, har jeg været betænkt paa en nyttigere Fremgangsmaade med Undervisningen her i Baroniets Skoler, for derpaa allerunderdanigst at udbede mig Kongelig allernaadigst Approbation; paa det, at jeg med den fornødne Usvorlighed kan overholde og udrette det gode, som ved et forbedret Skolevæsen, i saa mange Henseender, er at opnaae til Almuens Nytte. Det er unægtelig, at Forældrenes Forhold imod deres Børn hjemme, ligesaa meget bidrager til Opdragelsens gode Fremme, som Skolernes; men naar i disse arbeides paa at danne Hjertet og Forstanden, og ikke at bebyrde Hukommelsen alene, hvorved begge forvildes, saa tør med Visshed haabes, at naar Skolegangen fornuftig indrettes, Forældrene da ville byde Hænderne til at befordre deres Børns Fremgang i det gode, ved at lade dem flittig sege Skolen, og at ikkun saa ville være saa vanartige og umenneskelige at lægge Hindringer i Veien for deres Børns sande Vel, og derved berøve mig den Glæde, at see Frugterne af min Tro og Bekostninger paa disse Foranstaltninger. For de saa endogsaa vil ved den Kongelige Approbation sættes Grændser, da samme

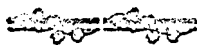
benytn:

Blanke sider

om Tidens Inddeeling og rigtige Benyttelse, men og i Henseende til alle de Ting, Børnene i Skolen faae under Haender. Børnet maae vœnnes til Hæslighed, Arbejdighed og Tjenstfærdighed, saavel imod de Ældre, samt Ligemænd.

Børnenes Evner maae intet Diebskik være ubenyttede i Skolen, og den Sandhed indpræntes dem, at Arbejde er en af de sikkerste Kilder til Menneskets Lyksalighed, hvorfor ogsaa Underviisningen maae gøres Børnene saa behagelig som muligt. Skolelæreren bør indprænte Børnene Afsky for det Onde; danne deres Hjertes og Villie til Kierlighed mod Gud, ved at giere dem opmærksomme paa de Begjæringer, der daglig omgive os. Til Kierlighed mod deres Forældre, Godssfænde og Medmennesker, ved at vise dem alt det gode de af disse nyde, og hvor elendig de maatte være uden disse Bistand og Hjelp. Forend Børnenes Forstand naaer en vis Grad af Modenhed, maae de ikke kiedes ved at lære Religionens Sandheder systematisk. For at bibringe dem didhenhørende Begreber, underholder han dem med de forskjellige Gienstande, som opfordrer og opvækker dem til Kierlighed mod Gud, og til Tillid til dette algode Væsen, ham, som har skabt og indrettet alt saaledes, at Menneskene kan høste Nytte deraf; og hvor riig paa slige Gienstande er ikke den hele Natur; desuden bibringer man dem nogle, for dem fattelige, bibelske Historier, hvis Indtryk paa dem vil danne Kierlighed til Gud. Skolelæreren bør især foredrage Religionen praktisk, bruge de Beviser for sine Sætninger, som Fornuften frembyder, og ikke forglemme Bibelens Beviser, men vælge disse som korteligst og tydeligst beviser det, Børnene gøres opmærksomme paa. Hvor nyperigt er ikke alt det Jesus selv siger og lærer; hans Virgprædikener, hans Signelser, fremsatte paa en for Børnene

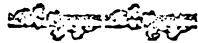

nene fattelig Maade, vil virke mere, end alt det, der kan drages af de beste systematiske Bøger. Hvor Religionens Hemmeligheder møder, bør han alene blive ved Bibelens indelige Sprog, og ingenlunde indlade sig i speculative Betragtninger, eller bebyrde Barnet med dens systematiske Terminologie; som før dræbe end oplyse Forstanden, og derfor burde fjernes fra al fornuftig Underviisning.

Naturlæren og Naturhistorien give saa utallige Beviser paa Guds Almagt, Visdom og Godhed, at Skolelærerne aldrig kan give Børnene for megen Kundskab i den almindelige af disse Videnskaber, der desuden i de fleste Begivenheder i Livet ere nyttige, naar især udvælges det, som har Indflydelse paa Børnene, til at danne dem til fornuftige Besæer; og herved gives Leilighed til at udrydde Døvtro og Fordomme. Agerdyrkning, Havedyrkning, de fleste Grundfætninger af Mechaniken, maae kortelig tages i Forbindelse med disse Videnskaber. Historien, særdeles Fædrelandets og enkelte Mænds fornuftige, gavnlige og roesværdige Handlinger, maae Skolelæreren ogsaa bibringe Børnene. Ved slige Fortællinger opvækkes Lust til Dyd og Altraae efter at efterligne dem. Herved maae Skolelæreren bestræbe sig for at bibringe Børnene almindelig Menneskekierlighed uden Fordom mod enkelte Nationer, men især opvække Fædrelands-Kierlighed. Ved Historiens Forelæsning forbindes tillige Geographie, hvilken og kan anvendes med Nytte ved Underviisningen i Naturhistorien, da de forskellige Dyrearter kan hjælpe Hufommelsen til at erindre sig de Stæder, hvor de opholde sig ogvore.

Intet Begreb maae bibringes Barnet, som det ikke kan fatte, hvorfor Skolelæreren maae læmpe sig efter Børnenes Evne og Kundskaber.

Med

Ved Underviisning i Regning og Skrivning maae anvendes mere Tid, paa det, at Børnene deraf kunde lære det nødvendige, da disse Kundskaber behøves i alle Stænder, især bør Regning i Hovedet ikke forsvømmes, da den bidrager meget til at styrke Huskommelsen, og er særdeles nyttig i det daglige Liv.

Skulde den forventende Lærebog i Bøvhændigheden snart udkomme, som kan være tjenlig til Børnenes Oplysning, da bruges den ogsaa i Skolen.

Underviisning i Musik, især Sang, maae ogsaa gives Børnene efter Leilighed i de Skoler, hvor Semjnaristiske Skolelærere ere ansatte, der selv besidde Færdighed i denne Kunst, dels for at virke bedre Sang i Kirken, dels ogsaa for at oplive Landalmuen til Glæde, og forfine deres Joleiser.

Da intet bidrager mere til Sundhed og Kræfter, end legentlige Øvelser, ved hvilke Behændighed og Styrke fremkaldes, og disse udføres saa meget mere ved den arbejdende Stand, saa bør dette Slags Forlystelser ogsaa have Sted ved Skolerne i Børnenes Fritimer. Skolelæreren bør opmuntre Børnene hertil, og have Tilsyn med, at de ved slige Øvelser bruge den behøvrige Forsigtighed.

Endskjønt Siæle-Suernes Udvikling og Ansirengelse, er et af de vigtigste Formaae i Skolerne, saa bør dog Forsigtighed derved bruges. Det Behagelige maae blandes med det Usvorlige, og Børnenes Tanksevighed, især i Begyndelsen, opvækkes, ved at gjøre Gienstanderne behagelige for Sandtæne, og bestandig Afveksling bruges, som bidrager saa meget til Opmærksomhedernes Vedligeholdelse.

For at forebygge Riedsommelighed hos Børnene, maae Skoletiden ikke være for lang, og Børnene maae mellem Timerne have Tilladelse at bevæge sig udenfor Skolen til Forfriskelse.

Ved den kortere Skoletids Bestemmelse vindes ogsaa det, at man kan med mere Alvorlighed holde over, at Forældrene lade Børnene flittig besøge Skolen, da de beholde Tid nok til at bruge dem hjemme. 17

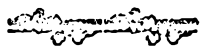

I. Skole-Districterne.

Under denne Skole-Indretning tages allene de Skoler, som immediate ligger til Baroniet, og til hvis Læreres Valg kan beholdes Indsindelse. Utsaa bortfalder herfra denne Indretning Kundbye Skole, i hvorvel nogle og tredive Familier af Baroniets Beboere henhere derunder; men da Degnekaldet er af de betydeligste i Landet, og ingen Anney haver dertil, og meget faa af Baroniets Beboere have $\frac{1}{4}$ Mil til Skolen, Frydendahl's Eier desuden falder, saa forbliver det med denne Skole, som hidindtil, allene at de 3 Gaarde i Trønninge Bye, og de Baroniet tilhørende Huse, hvis Bølliggenhed er op til Butterup Mark, henlægges til Skolegang i bemeldte Butterup, uden Afgang i Indtægter for nærværende Degn i Kundbye; men efter hans Død haabes allerunderdanigst, at Afgivterne til Skolen i Kundbye af Foursage og Kornvare maae ydes til Butterup. Til denne sidste Skole have disse Beboere henved $\frac{1}{4}$ Mil, og til Kundbye henved $\frac{1}{2}$ Mil.

Ligeledes indlemmes ikke denne Indretning Søstrup Skole, hvor Baroniet nu vel vælger 2de Gange Skolelærere, og Ejiksholms Eier 3die Gang; men

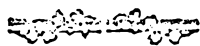

men da efter Natur og Villighed ved nye Vacance i Overeensstemmelse med mine derom i Maart 1796 gjorde Foreskiftninger, dette Skole-Embede vil blive tillige Kirkefanger-Embede, saa vil sammes Besættelse beroe paa Knopstrups Ciere, som denne Gang efter det Kongelige Danske Cancellies Skrivelse af 14 Maai 1796 medsaatte sig Søndre Jernløse Degnekalds Deeling. Af dette Skole-District vil Borup Bye faae nærmest Vei til Butterup, og altsaa henlægges til denne Skole.

Samme Beskaffenhed har det med Uggerløse Skole, som ligeledes indtages for denne Indretning, hvortil vel Baroniet alternativt kalder, men hvilket Embede dog efter al Nødvendighed, ogsaa ved Vacance, maae blive til Kirkefanger-Embede, hvortil Bønderups Ciere, som tillige Eier Taastrup Kirke, vil kalde, altsaa henlægges under denne Indretning

I. Nørre Jernløse Skoler, nemlig:

- 2) Hovedskolen, som under en Kirkefanger efter det Kongelige Danske Cancellies Resolution af 27 August 1796 er bleven oprettet i Stedet for Degnekaldet, der er bleven deelt saaledes: at denne Kirkefanger nyder Offer og Accidenser, som falde i hele Sognet, samt Degne-Tiende og Jule-Tiende, som Skolelærer 6 Rdlr., Skolefourage og Løn, saaledes som hidtil er ydet af de 9 Gaarde i Nørre Jernløse Bye, og en derfra udføttet Gaard, Mariemunde kaldet, Keistrup Bye og Udskyttere, og de ved samme liggende Huse (Bønnegaard undtagen), Kobbelslusene, de 4 Nørup Gaarde (da den 5te, Charlottenholm kaldet, tilligemed omtalte Bønnegaard og derved liggende 2de Huse henlægges til Butterup Skole, og dertil altsaa nyder Fourage og Løn), hvorimod Udskytter-Gaarden fra Holløse i Gvandsløse Sogn, Fredriksted og 2 Huse, henlægges til Skolegang i Nørre Jernløse uden Afkortning fra Kirke-

fangeren i Dvandløse. Dette er foruden Skole-Bænget og den ved Skolen værende store Hauge; desuden 10 Rdlr. for at spille Postivet i Nørrejernaløse Kirke af Baroniets Besiddere, hvilket sidste dog falder bort naar han ikke spiller samme. Fremdeles nyder han aarlig af Baroniets Skove anvist 6 Favne Fagorbrænde.

- b) Den nye Skole paa Kirkemose Vedden ved Dramstrup Skiel, til hvilken Baroniet bestandig beholder Kaldsrettighed, efter vedlagte originale Renunciation af Hr. Justitsraad Lund, Eier af Knapstrup, som ei har villet tage Deel i den nye Skoles Opbyggelse paa 16 Fag Huus, til hvilket Huus er heilagt 3 Tender Land. Under denne Skole hører i Følge bemeldte Resolution af 27 August 1796 de tvende udskyttede Gaarde af Nørrejernaløse, Hermandsminde og Thomas^{tes}minde kaldede, Krammersteenhuset, alle Dankegaardshusene, Hammerup Bye med dens tvende Udslyttere, Bentebs Nolle, og den saa kaldede Ubelshauge, samt Dramstrups Bye med dens Udslyttere.

På disse bemeldte Gaarde og Huse nyder den nye Skolelærer Degneetienden, Sule-Renter, Skole-Fourage og Løv, samt 20 Rdlr. af Kirkefangeren i Dvandløse, og end videre af Baroniets Skove aarlig Udviisning til 6 Favne Fagorbrænde. Skulle han med Tiden spille Orgelet i Nørrejernaløse Kirke, da nyder han de for Kirkefangeren anførte 10 Rdlr., foruden de 12 Rdlr. 2 Mk. 4 ß. Renter af den til Baroniet købte Degnejord, i Tilfælde at Skolelærerens Indkomster, Fourage og Ildbrændsel straregnet, ikke skulle beløbe sig til 90 Rdlr. aarlig.

2. Udi Østrup Bye er indrettet en saa kaldet Byeskole, da den Bye er saa langt fra Dndløse, hvor Ungdommen ellers skulle søge Skolen. Denne ansø:

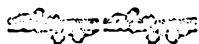

ansøges allerunderdanigst at maatte anses som en Kongelig autoriseret Skole; under denne ligger 13 Gaarde af Østrup og dens Huse, samt Skolefoged Husset i Østrup Bye. Dertil skulle end videre henlægges en Gaard i Brandholdt, Baroniet tilhørende, samt de af Uggerløse Bye udslyttede Gaarde, som befindes nærmere denne end Uggerløse Skole, saavelsoom Husene der ligger nærmere hiin, end denne Skole, uden Afgang for Uggerløse Skolelærer i hans Indkomster. Denne Østrup Skole har hidtil havt 2 Skpr. Rug og 2 Skpr. Byg af hver Mand og ligeledes af Skovvideren der i Byen, samt 13 Læs Løv, som Bønderne have hjemført fra Ulkestrup Løvemose af den der Baroniet tilhørende Løv, samt Høestet i Østrup Skov til 12 Læs Høe, og 16 Rdr. i Pengeløn; men ved Forandring af Skolelærer, fastsattes herved, at Lønnen til denne Skole skal være 5 Tønder Rug og 5 Tønder Byg aarlig, en Bønge paa 6 Tønder Land, inden i det mig tilhørende Enemærke Syvendeskov, eller paa et bekvæmere Sted, hvor samme ved Mageskifte kan skee ved Østrup Bønder, desuden 8 Læs Høe af Østrup Skov, som han selv besørger høstet, 6 Favne Jagotbrønde og de 13 Læs Løv fra Ulkestrup Mose paa samme Maade, som hidtil, samt i Penge 40 Rdr., siger Fyrgetnyve Nigodaler.

3. Jødske Skole, under hvilken ligger 28 Gaarde i Byen, som alle ved den forestaaende Udskytning faae, de længst fraliggende kun lidet over $\frac{1}{2}$ Mæl. Stutmarkegaarden eller nye Sommerup, samme Længde. Jødske Lundegaard og Allerup 5 Gaarde og Huse noget over $\frac{1}{2}$ Mæl til Skolen, men formodest den nye Landveie, som skal gaae igiennem begge Byerne, erholde de en beqvem Veie.

Endnu tillægges Jødske Skole de Udskyttergaarde og Huse fra Maasøe, der ved Udskiftning bliver lagt Sydvest og Sønden for Byen, og saaledes

som

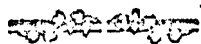

Kommer til at paaafede Tudske Marker, alt uden Afgang i Indkomsterne for nærværende Degn i Hagesied, hvorunder Maasee Bye ligger; dog fandtes det billigt, at de af Maasee Bye, som saaledes kom til at høre under Tudske Skole, maatte ved Rådets nye Vertgivelse, hvare Skole-Fourage til Tudske, ligesom de ogsaa befriedes for at levere Tors, som de ingen høve af; men dertil imod at hente Brænde eller Tors til Tudske Skole fra Baroniets Skove eller Torsvenose, hvor samme blev dem anvist.

Denne Skoles forrige Indtægter har været 1 Skpe. Rug og 1 Skpe. Byg af hver Mand, i alt 4 Tdr. 1 Skpe. Rug og 4 Tdr. 1 Skpe. Byg, i Penge 20 Rldr., til Ildbrandset et Pæs Tors af hver Mand, gier 33 Pæs, 1 Favn Brænde af mig, 3 Spd. Høe og 5 Spd. Halm af hver Bønde, i alt 99 Bispd. Høe, 165 Bispd. Halm, samt Græsning til 3 Kier og 12 Stykker for Gaar.

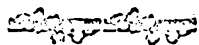
Allerup Nhemand skal have leveret i ældre Tider $1\frac{1}{2}$ Skpe. Rug, $1\frac{1}{2}$ Skpe. Byg og mere Fourage end Tudskerne; befindes dette rigtig, da beholder Skolelæreren det samme for Fremtiden, da den forrige Værers uordentlige Levemaade har forvoldet en Accord med Allerupperne om 4 Skpr. Byg pr. Mand for alle Ting, Torsen iberegnet.

Men ved Forandring og en seminaristisk Skolelærers Indtagelse, er tilstaaet Ungdomslæreren 6 Tønder Rug, 6 Tdr. Byg og 50 Rldr. i Penge. Ved Udskiftningen 7 a 8 Tdr. Land, i Forhold til hans Græsnings-Rettighed af 3 Kier og 12 Gaar; til Ildbrandset af Baroniets Skove 6 Favne Jagotbrænde, og af Bønderne hver 1 Pæs Tors, som ovenfor er sagt, samt af Baroniets Besidder 10 Rldr. aarlig for at spille Positivet i Butterup Kirke, naar han derom anmodes. Fremdeles nyder han af hver Bønde, som
sæde

fredvankig, 3 Epd. Hæe og 5 Epd. Halm i Fourage, og, som af 35 Gaarde, Lundsfund og nye Sommerup ibereguede, beløber til 105 Epd. Hæe og 175 Epd. Halm; dog forstaaer det sig selv, at om Allerup Gaardmand have svarret flere Kornvare og mere Fourage, da leveres denne Fourage mere til Skolelæreren, og Kornet til Skolefonden.

4. Butterup Degneffole. Degnens Indkomster, som her er Skoleholder, kan nogenledes regnes til 120 a 130 Rdlr. aarlig; 6 Epd. Hæe, 6 Epd. Rug og 6 Epd. Byghalm af hver Bونده, 2½ Læs Tørv aarlig af hver Mand, foruden Græsnings-Nødtighed til 2 Kior og 8 Faar, hvorfor i sin Tid skal gives Jord, som vil forbedre Indtægterne med 16 a 20 Rdlr. aarlig. Vel kunde det synes, at jeg, ved allerunderdanigst at foreslaae Deres Majestæt, ved Degnens dødelige Afgang, at dele Kalvet til tvende Kirkesangere, kunde bespare en Deel, men naar man paa den anden Side betragter, at Butterup Sogn ikkun bestaaer af 10 Gaarde, saa vil allernaadigst erfares, at Butterup Kirkesanger-Embede vil blive et kummerligt Levebred, ja endog saa begge meget maadelige ved Deelingen, hvorfor allerunderdanigst foreslaaes: at det allene maatte paalægges de tilkommende Degne i Butterup at betale 20 Rdlr. aarlig til Baroniets Skolekasse, og at deres Kongelige Majestæt derhos allernaadigst vilde bevilge, at til Degn i Butterup herefter skulle vælges en af de duedigste Ungdomslærere paa Baroniet, efter Baroniets Skole-Commissions derom allerunderdanigste gjorte Forestilling. Saaledes kunde deres Kongelige Majestæt allernaadigst bidrage uden Bekostning, til Opmuntring for den hele bekoftelige Skole Indretning paa Baroniet og til Kapspejst for Skolelærerne, at anvende al muelig Fliid til deres Embeds Førelse.

Til dette Skole-District henlægges, som før er sagt, Baronets 3de Gaarde og sammes Huse i Trønninge, 2 Gaarde og 2 Huse fra Keistrup og Nerup Byer, Bunterup Bye, og 2de Gaarde og 3 a 4 Huse fra Borup Bye i Ristrup Sogn. Overhovedet bliver det en almindelig Regel, at i Hensende til Skolegang, henlægges de nærmeste Gaarde, Huse og Byer til Skolerne, uden Hensyn til Sognet i hvilket de ligger, da her er nogenledes sætget før, at ingen af de til ovennævnte Skoler henlagte Districts-Beboere have meget over $\frac{1}{2}$ Mil til Skolen, saa behøves neppe anden Bestemmelse; dog fastsættes det, som før er sagt, til almindelig Regel, at uden Hensyn til Sognene skal Nærheden af Skolen bestemme Skoledistrictet. Alle Børn, saavel Piger som Drengene, skal uden Undtagelse høre til Skoledistrictet, hvor de opholde sig, og tilholdes at søge Skolen, saasnart de have fyldt deres 6te Aar, og vedblive til de ere confirmerede, hvilket neppe kan skee forend deres 15 eller 16 Aar, om de skal have Nytte og Gavn af Skolegangen, og have lært alt det, der udfordres for fornuftige Væsener til at drive deres Haandtering. I den Tid altsaa maae de søge Skolen, og have de lyst at søge den efter deres Confirmation, skal det være dem tilladt. Hver Vaasse og Misfelsesdag indskrives de Børn i Skole-Protokollen, som have fyldt deres 6 Aar, efter en Exract af Kirkebogen, som vedkommende Sognepræst meddeler Skolelærerne. De Børn, som flytte fra et Skole-District til et andet, anmelder den ene Ungdomslærer til den anden, paa det at de i Skole-Protokollen paa det sidste Sted kunde antages, og tilholdes at søge Skolen. Denne Anmeldelse skal indeholde Efterretning om Børnets Fætte-Evner, Fliid og Sædelighed, samt Fremgang, hvilket er særdeles vigtigt for en Lærer til at kende og behandle sine Disciple.

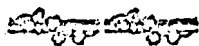
II. Om Skoletiden.

Skoletimerne blive i Januarii, Februarii, November og December Maaneder fra Kl. 8½ til Kl. 12 om Formiddagen, og fra 1 til 3 om Eftermiddagen, og i Martii, April, September og October Maaneder fra 7½ til 11½ om Formiddagen, og fra Kl. 1 til 4 om Eftermiddagen. Fire Uger fra Kuahestens Begyndelse skal Skolen være tilsluttet, ligesom ogsaa fra 22 December til 4 Januarii, da Skolelæreren skal have den Tid frie, for at anvende den til egen Øvelse i Underviisnings-Metoden og Kundskabers Erhvervelse; og Børnene skulle være deres Førelære til Hielp i Hestens Tid. Skulle mod Formodning Hesten være længere end 4 Uger, da skal Skoletiden udsættes saa meget længere efter Skole-Commissionens Eragting for de Børn, som ere 10 Aar og derover, men ikke for de yngre, som intet af Betydning kunne udrette i Marken.

Det skal staae Gaardmændene frit for, at holde deres egne Børn, eller Børn, som tiene dem og ere 9 Aar gamle og derover, fra Skolen 14 Dage i den Tid Grøfter skulle vedgieres og Smaaekreature vogtes paa Marken, samt 10 Dage i Vaarsædstiden, og 8 Dage i Sædetiden om Efteraaret, hvilke Dage Gaardmændene selv maae vælge, efter som det ved deres Avlings Drift kommer overcens, dog maae de Ugen forud anmeldte det for Skolelæreren, som antegner det i Skole-Protocollen for hvert Børn især efter Anmeldelsens Bestemmelse, i Henseende til Tiden, og gjør samlet Indberetning derom til Skole-Commissionen.

Men de Børn under 9 Aar skulle stedse søge Skolen, undtagen i de to Frietider, som ere bestemte til Ungdomslæreren's Nytte og til Ferie for ham. Saa længe Hovetiet vedværer kunne ogsaa Bønderne den Dag de ere tilfagde

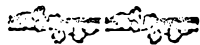
til Høve til Arbeide, hvortil Børn kunne bruges, holde disse fra Skolen, men Dagen efter anmeldte det for Skolelæreren, som anfører Uarsagen til Udeblivelsen i Journalen.

I Sygdoms Tilfælde skal Forældrene eller Huusbønderne tilkiendegive Dagen efter at Barnet er blevet sygt, Uarsagen for dets Udeblivelse til Skolelæreren, saafremt de, eller deres Børn ville undgaae at antegnes, som de der have forsemt Skolen. Skulle saa ondt Veirligt indtreffe, eller Veien ved Tøebrod, stærk Regn eller Sne, blev overstrømmet, saa at Børnene ikke kunne komme i Skolen, skal Skolelæreren i sin Tids-Journal anmærke det til Børnenes Undskyldning; dog gielder det allene for saadanne, som have lang eller stem Veir at fare, paa det at de andre Børn ikke heraf skulle tage Anledning til Forsømmelse. Indenbyes Børn kan intet Veir undskyldes.

Da Skoletiden er ifflun kort, og Drengebørnene i Almindelighed intet foretage sig de lange Winter-Aftener i Januarii, Februarii, November og December Maaneder, hvilke dog kunde og burde anvendes til Nytte, saa vil det være nyttigt, naar Drengene af 1ste Klasse, førend de forlader Skolen, i bemeldte Maaneder blive foresatte en Lexion, Sprog, Ordspog, Levegesler, lærerige Sange, Regnings-Tabeller ic. Ogsaa Piger kunde, medens de spinde eller strikke, lære noget udenad, hvilket de skulle giere recde for anden Dags Morgen, dog maatte ingen Lexioner forlægges dem til at lære, førend samme forud har været dem forklaret, og netie catechiseret over den.

Paa denne Maade kunde gøres raslere Fremgang, og Børnene lærde derved at anvende Aftenen vel, i Stedet for at bortdøse den, eller anvende den til Dødt.

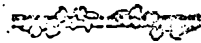
Børn

Børnene skal møde saa betids, at de i det ringeste 5 Minuter efter at Skoleklokken, som ringer lidt for Skoletiden, høres, kan indtræde i Skolen og tage hver sit Sæde, inden Læreren indtræder i Skolen, uden at steie, tale høit, eller beskjefte sig med andet Spog. De som komme tidligere end Ringningens, tage ligeledes deres Sæder firap. Børnene af 1ste Klasse møde i Formiddags-Skolen, og bievaaene ligesaa efter Tabellen første Eftermiddags Time, og af 2den Klasse om Eftermiddagen.

Skulle nogen af Gaardbeboerne ikke kunde undvære deres første Børn om Sommeren, over 10 Aar gamle, da skal det ikke være dem formeent at beholde dem hjemme, naar de melde det for Skolelæreren, som indberetter det til Skole-Commissionen, og denne finder at Forældrene eller Huusbondernes ikke kunne undvære dem, paa det Vilkaar, at saadanne uafbrudt besøge Winter-Skolen.

Det maae altsaa være de Forældre og Huusbonder tilladt, hvor der er langt til Skolen, at beholde Winteren over smaa Børn hjemme, naar de forud tilkiendegive det for Skolelæreren, og lade Børnene uafbrudt besøge Skolen om Sommeren, samt drage Omhu for, at Børnene, i den Tid de udeblive fra Skolen, saa ofte som muelig, igientage hvad de have lært, i hvilken Hensigt saadanne Børn hver Maaned engang skulle møde i Skolen, for at gjøre Rede for deres Kundskaber. Enhver Dags Forretninger bør være afdeelt efter de Kundskabers forskjellige Beskaffenhed, som Børnene skulle lære. En Tabel, saavel for første, som anden Klasse, hvorpaa Timerne nziagtigere ere afdeelte, skal opslaaes i Skolen efter vedhæftede Schema, saaledes som samme nu bruges i Skolerne, paa det at enhver paa denne Tabel

kan læse, hvad der i hver Time foretages. Af samme Tabel erfares, at 1ste Classes Børn ere de meest oplyste.

Holder Skolelæreren det for nødvendigt, at forandre den engang bestemte Tabel, maae han andrage det i Skole-Commissionen, hvor, i dette Tilfælde, nok Lærere's Stemme maae gielde meest, fordi ingen andre har bedre praktisk Kundskab om Skolens virkelige Gang. Uden vigtig Aarsag bør ikke viges fra den i Tabellen bestemte Orden, og naar slikt skeer, bør det antegnes i Ailids-Journalen.

Skolelæreren anviiiser de Børn, som udvælges til Hielp ved Sangen i Kirken, den Plads i Kirken, som efter Omstændighederne dertil vorder udseet for at være den beqvemste til at have dem under Opfugt, og styre deres Sang. For al den opvoksende Ungdom, som har været til Confirmation, men fremdeles vil blive ved at sege Skolen, for at øve dem i Skrivning og Regning, holdes Skole om Vinteren 2 Timer om Uftenen i 3 Dage ugentlig, nemlig Mandag, Onsdag og Fredag, i hvilke Timer afvortes med almennyttige Videnskaber's Forelæsning en halv eller en heel Time, enten i Naturohistorien, Agerdyrknings-Videnskaber eller andre gode Bøger; Tirsdag og Fredag holdes ogsaa to Timers Aften-skole til Øvelse og Examination i Christendommen efter Lærebogen, for de Børn Skolelæreren holder for at være forstandige nok til at have Nytte af denne Underviisning, hvorved især maae oplyses og indprentes Pligterne i den hunske og borgerlige Stand, og gives dem et rigtigt Begreb derom, Dyd, Aabenbaringen og Sacramenterne.

Paa det at Skoletimerne ikke skulle afbrydes i Norrejernløse og Hutte-rup, hvor Skole-Embedet er foreenet med Degne- og Kirkesanger-Embedet, saa saafattes: at Pligtpredikener, Begravelser, Brudeviisler &c. skal bestem-

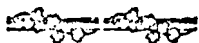
mes

mes saaledes, at Ligene skal være ved Kirken Kl. 11 $\frac{1}{2}$ præcis, og Brude-
stækkerne begynde paa samme Tid. Paa saadan Dag endes Skolen Kl. 11,
og begynder igien Kl. 2, og i Fald det skeer paa en Marcis Tid, da Skolen
skal begynde Kl. 1, tilkiendegiver Skolelæreren det for de smaa Børn Da-
gen forud, paa det de ikke skulle mede forgieves. Trolovelser skal ligeledes
skee saaledes, at Skolen ikke forsesmes derover, naar Skolelæreren ved denne
skal være tilstæde.

III. Underviisningsmaaden.

Alt det, som om Underviisningsmaaden i den herved hestede Samsæ-
tion er fastsat, bliver ubredelig Regel for alle Skolelærere, som her ere be-
nævnte, og som alle erholde et Exempel deraf, attsaa igientages samme ikke
herved, men det paalægges Commissionen, at have det næste Tilsyn med
dens Overholdelse, at enhver Ungdomslærer bruger den Læremaade, som efter
Børnenes Kundskaber og Evner, og efter hans egen Duellighed kan anses
for bedst. Skolelæreren Duellighed, naar ogsaa herefter seges at gjøre
det bedste Valg, vil alle Tider blive forskjellig, saa at en Skolelærer vel kun-
de udrette mere end en anden. Skole-Commissionen maae derfor, hvor der
findes en mindre duellig Skolelærer, indskrænke Underviisningen derafter, og
dette behøves især endnu ved Østруп Skole, hvor Læreren er af de gamle Sko-
leholdere og ikke seminaristisk underviist, hvilket vel Dernen i Butterup heller
ikke er, men besidder udmærkede gode Kundskaber, og som vist med Flid vil
underviise Børnene i den forbedrede Underviisningsmaade.

Skole-

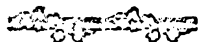
Skole-Commissionen bør tillade den mindre oplyste Lærer, at bruge de Bøger, som han finder at have Bøne til at benytte sig af, og indrette Underviisningen saaledes, som til Nytte for Børnene kan skee; men de bør ikke benytte sig af andre eller flere Bøger, end de Commissionen finder, at de ere skikede til at bruge, paa det at de ikke ved at undervise uden tilstrækkelige Kundskaber, skulle skade mere end gavne. I alle Skoler, enten Læreren er seminaristisk underviist eller ikke, paaases, at Børnene intet lære udenad, uden at forstaae Meningen deraf, hvorfor Ordnes Betydning nie maae forklares Børnene tilligemed Meningen af Sætningerne. Det eneste Tilfælde til udenad Læren er forud fastsadt i Henseende til Drengsbørnene om Vinter Aftener uden for Skoletiden, og det ikke uden ved Lexioner, som der tilforn har været catechiseret over for dem i Skolen. Børnene bør vel straffes for deres Forsømmelse, men ikke mishandles.

Da Underviisningsmaaden og Opdragelsesvoesenet paa adskillige Steder forbedres, er det at haabe, at endnu flere gode Bøger udkomme, som Hjælpemidler for Ungdomslærere. Skole-Commissionen bør tilholde Skolelæreren at bruge de bedste og hensigtsmæssige Bøger, Karter, Tabeller og Forfkrivter, og hvad andet af Commissionen til Børnenes Bedste, Underviisningen eragtes tjenligt, paa den Maade, som findes meest passende til dette Reglements Hensigts Opnaaelse.

IV. Hvorudi der skal undervises.

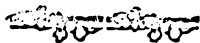
Enhvert Barn skal, i det mindste et halvt Aar førend det confirmeres, kunne lase alt Dansk, trykt og skrevet, med Færdighed. Børnene maae ikke lære

lære at læse i Religionsbøger, som de siden skulle lære. De skal kunde giere fornuftig Nøede og Nødtighed for de væsentlige Dele af Christiendommen, samt ogsaa forstaae saa meget af Skrivning og Regning, som udfærdres til, at de ikke skulle løbe i Fare for at bedrages af andre, som kunne og ville benytte sig af deres Bankundighed. Forend et Varn derfor forlader Skolen, skal det af Commissionen have et Beviis for, at det har erhvervet sig de ommeldte Kundskaber. I dette Beviis anføres tillige, hvorledes dets Opførsel hidtil har været, paa det at enhver kan vide, hvad han af et saadant Varn kan vente sig. De der formædelft Forsømmelse eller Modvillighed ei lære saa meget, maae vedblive indtil de have lært det, om de endogsaa blive nok saa gamle. Dette er det mindste, som ethvert Varn i Fremtiden bør lære, i hvor stot Næmme og Velighed det end har; men af Skolelæreren bør kunde fordres, at de bør undervise de Børn, som have godt Næmme, og som ere slittige, saaledes, at de kunde giere god Nøede for deres Religion, og svare med egne Ord fornuftig om det, som de omspørges; at de skrive en reen Haand, som er fuldkommen læselig, og at de kunne regne, foruden de 4 Species, Regular-detric og Brokregning.

Uf de seminaristiske underviste Skolelærere, saavel som Butterup Skolelærere, ønskes end videre, at saadanne Børn skulle kunde giere Nøede for det, som af Naturhistorien, Naturlæren, Fædrelandets og andre Landes Historie kan være meest nyttige for dem. Saa maae de ogsaa, naar dem opgives en ikke alt for vanskelig Materie, være i Stand til, derover skriftlig, ordentlig, tydelig og orthographisk rigtig, at opføre deres Tanker.

De Børn som have, ved Skole-Commissionens Beviis at besiddet, disse Kundskaber og en god moralsk Caracteer, skulle først og fornemmost, frem

frøm for Rligere og mere Formuende, men mindre Oplyste, have Udgang til Gaarde og Huse her paa Baroniet, hvorfor den af Skole-Commissionen med-
deelte Utsætt maac forevifes ved Forlangedet om Gaard- eller Huus-Jafte.

V. Om Skole-Disciplinen i og uden for Skolen, og om Straf for Forældre, Huusbonder og Skolelærere.

Børnene maac altid være ordentlige og reentlige paaklædte, og derfor møde med vassede Hænder og Ansigt, med klippede Negler, klemmede Haar, og uden selv forskyldte Pletter og Ureentlighed, thi ellers blive de, naar Udsvarsel ikke hjælper, sendte hjem, for at forbedre Feilene, og hjælper dette ikke, blive de sadte paa en Bænk for sig selv i Skolen, fraskilt de øvrige Børn; hjælper dette ikke, blive de igjen sadte paa en saadan Bænk, og hjælper dette ikke, da indberettes det af Skolelæreren til Commissionen, paa det, at enten de eller deres Forældre, eller Huusbonder, om de skulle være Skyld deri, derfor kunne anses med Straf; de sidste med Straf af 4 til 8 β . for hver Gang de derudi skyldig findes.

De Børn, som have Utsætt paa sig, maac ikke sidde blandt andre Børn, som ikke have det, deres Hatte eller Huer maac heller ikke komme ind i Skole-
stuen, og Skolelæreren skal, saasnart han dette fornemmer, derom under-
rette Forældrene eller Huusbonden, og finder han da, efter 14 Dages For-
løb, at de endnu ikke ere reene for Utsætt, skal han anmeldte det for Skoles
Commissionen til sammes Paakiendelse, hvad Straf Børnet skal lide, eller,

om det er Forældrenes eller Husbondens Skyld, skal disse ansættes med en Straf paa 4 til 8 R . for hver Gang Børnet møder med Uret.

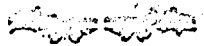
Intet Barn, som har Gnat, Purvet Hoved eller andet mistænkeligt Udslet, maae tillades, saalange det ikke derfor er helbredet, at søge Skolen. Skolelæreren skal strax anmelde det til vedkommende Inspektion eller Forvalter, paa det at Børnet paa Herlighedens Besøgning kan tages i Ruur. Skulle Forældrene eller Husbonden vise sig forseemmelige i at lade Børnene bruge det for dem anordnede, da skal de derfor ligeledes straffes med en Mulct af 4 til 8 R for hver Gang de derudi findes skyldig.

Skulde noget Barn være bleven sygt af Smaakopper, Messinger, Skarlagensfeber, Forraadnessfeber, eller saa kaldet Springler, Blodgang eller anden saadan smitsom Sygdom, da maae Skolelæreren ikke tillade at det kommer i Skolen før end 6 Uger efter at det af Sygdommen er gandske helbredet, og maae han i hans Journal antegne Aarsagen, hvorfor Børnet saaledes ikke maae besøge Skolen.

Den første Gang især maae Skolelæreren, naar et Barn kommer i Skole, nøie eftersee, om det befundes besmittet med Uret eller Udslet, og derefter jævnlig dermed have Tilsyn, da han efter Omstændighederne, om han det efterlader, kan vente at anses derfor af Skole-Commissionen.

Det paaligger ogsaa ethvert Medlem af Skole-Commissionen, naar de komme i en Skole, at eftersee, om Børnene ere reene, og om de ikke ere det, da at melde det for Skole-Commissionen.

Børnene skal mod Skolelæreren vise den største Uerbødighed og Lydig-
hed, og intet foretage i Skolen uden hans Tilladelse, allermindst maae de i Skolen begynde Trætte eller Ullarm.

Maas Skolelæreren tilspørger nogen, maade han altid være staaende, og saaledes vise den Ærbødighed og Hjertelise han skylder ham; ligesom Børnene hver Dag ogsaa maade hilse ham staaende, naar de see ham første Gang i Skolen.

Skolelæreren bør ogsaa vænne Børnene til at være høflige, saavel i fora inden for Skolen, hvortil de snart vilde vænnes, naar han selv foregaaer dem med et godt Exempel; dog bør han, ved at vænne dem til Høflighed, hverken lære dem at smigre eller være krybende for nogen.

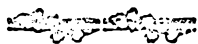
Det er Forældre eller Husbønder tilladte, at indfinde sig i Skolen, naar de ville, og skal Skolelæreren da anwise dem en Plads, hvor de ikke maade forstyrre Underviisningen, og skal de vise Skolelæreren al Høflighed og Ærbødighed; men skulle de, imod Formodning, finde eller have noget at anse paa i Skolen, da skal det være dem tilladt, efterat Skolen er ophørt, at yttre det for Skolelæreren, eller, om de finde det for godt, for Præsten, eller nogen anden Medlem af Skole-Commissionen, eller for Commissionen selv, men ikke understaae sig at yttre noget derom i Børnenes Nærværelse, og endnu mindre at være grov eller uhøflig mod Skolelæreren, under Straf af 1 Mk. til 4 Rdlr., efter Commissionens nærmere Kiendelse.

Da Børnene ikkun ere den mindste Tid i Skolen, saa er det saa meget mere nødvendigt, at Forældrene og Vedkommende have noie Ofsigt med Børnenes Sæder, naar de ere hjemme og under deres Ofsyn, at de især paa-see, at de ere lydige, ærbødige, høflige og venlige.

Skolelæreren skal for alting holde Børnene til at være sandne; og forsættelig frembragt Usandhed maade aldrig hengaae ustraffet.

Den første Straf bør være for sammensat Begn og Lyverie, hvilket, efter Skole-Commissionens nærmere Kiendelse, i Skolen bør straffes. Værnene maae kiende deres Plads, og ikke forandre dem, uden Skolelæreren af andre Maarsager anviiiser den anderledes. Disse anviiises de smaae Børn naar de første Gang mede, og maae de siden altid sege de samme. Skulle Skolelæreren gaae ud og forlade Skolen paa nogen kort Tid, maae ingen imidlertid forlade sin Plads, men forholde sig rolig, og findes i samme Orden naar han kommer ind igien. Ordenen efter hvilken Børnene sidde paa Bænkene, bestemmes ikke efter Alderen eller Maarene de have gaact i Skolen, heller ikke efter deres Evner allene, men ordentlig Dypførsel, fornustig Kundskab, Dymærksomhed og Evne samlede, giver et Værn Fortrin for et andet i Sædet, men hvor alt dette er samlet, der gaaer den, som har meest fornustig Kundskab, forud. Tidt maae derfor een med mere Evne sidde under andre, som have mindre, naar han ved igiennagen Uopmærksomhed og slet Dypførsel har tabt sin evre Plads, og sidder han engang neden for, kan han ikke saa snart rykke op igien.

Vige- og Dreungebørn skal sidde adskildte i Skolens; to Gange om Formiddagen tillader Skolelæreren Børnene paa en kort Tid at gaae ud i Luftten, og ligesaa tidt om Eftermiddagen. Der bør være et vist Sted i Skolen, hvor Skrive- og Læsebøger, samt Regnetavler forvares. Skolelæreren maae have Tilfyn med, at disse Bøger holdes reentlige og ordentlige; som en Belemning for de ordentligste Børn skal han betro dem, at have Tilfyn med et vist Antal af de øvrige Børn, at Skrivebøgerne, hver Gang de ere brugte, forvares og henlægges paa det dertil bestemte Sted. Børnene maae ikke medbringe Spisevare i Skolestuen, paa det at den ikke opfyldes med Lugt af Maden; men hvem der medbringer Mad, skal lægge den i Forstuen i det dertil

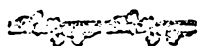
indrettede Skab, til hvilket en af Drengene, som Skolelæreren dertil betroer, skal have Nøglen, og aabne det, naar Skolen er ude, at enhver uden Trette kan faae sit.

Skolelæreren skal holde en Gliidsjournal, udi hvilken skal indføres med Tegns, som af Skole-Commissionen dertil udvælges, om ethvert Barn, om det er kommet til rette Tid, eller for tidlig, eller gandske udeblevet, om det har udmærket sig med Gliid, eller om det har gjort sig straffhydig, og i saa Fald hvad Straf eller Belønning det har faaet. I denne Journal skal han ogsaa indføre, naar Skolen ikke er bleven holdt, og af hvad Aarsag.

Derforuden skal Skolelæreren holde en af mig autoriseret Protocol, hvori alle de, som endnu ikke have været til Confirmation, skal indføres, og ved hver især paa sit Folium anmerkes, naar og paa hvad Tid det har besøgt og forsvunt Skolen, dets Evne og Lyst, dets Fremgang i det, hvori det undersøges, samt dets øvrige Opførsel, hvilket siden hvert halve eller Tierdingsaar udi Skole-Commissionen i Forældrenes og Børnenes Overvarelse til Opmuntring og Advarsel, samt Efterretning for Vedkommende, offentlig skal vorde bekendtgjort.

Da det ikke er Stoffen, som skal danne Mennesket, men en god Opdragelse og Underviisning, saa at hvad som forrettes, skeer ikke af Frygt eller Tvang, men af Lyst og Overbeviisning, fordi det er godt og Pligt, saa bliver i Henseende til Skole-Disciplinen følgende fastsat:

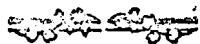
Alle haarde Straffe-Instrumenter affaffes aldeles; ligeledes maae ingen Dreng, Stod eller Slag med Haanden, Riven eller Trækken i Haaret, Kniben i Ørene, Skieldsord o. s. v. paa nogen Maade have Sted, skulle

Skulle saadant med Formodning alligevel bruges, saa har hvert Barn Det til at besvare sig derover, og at tilkiendegive det for Skole-Commissionen; dog maae det skee i Skolelærerens Nærværelse og med den ham skyldige Uerbødig-
hed; et Ditt og en tynd Tæmp er det, som allene tillades, men Tæmpen ikkun for de sterke Straffe, og ikke uden Skole-Commissionens Kiendelse. Skal nogen udelukkes af Skolen, eller rykkes ned i en anden Klasse, ber det skee efter Skole-Commissionens Kiendelse. Derimod bliver det ved de ringere Forseelser, som strax kan straffes, følgende at iagttage: Alle Bøil, uden Undtagelse, naar det skeer første Gang, rettes med Formaning og Advar-
sler, for om muelig med Godhed og Kierlighed at vise Børnene deres eget bedste; og maae Modvillighed og Opsætighed mod Skolelæreren af Børn, som ere over 8 Aar, sammensat Løgn og Tyverie, altid indstilles Skole-Com-
missionen, hvad den ved hvert enkelt Tilfælde vil finde fornøden at fastsætte; hjælper Skolelærerens Advarsler ikke, og Børnet vedbliver sine Lyder, saa maae det offentlig for alle Skolebørnene tilrettesættes med Straffens Betyd-
ning, der vil følge paa saadan Fremturen, og siden straffes saadant et Børn uden Skaansel efter Forseelsens Beskaffenhed; saasom de Børn der for-
sommer Skolen 2die Gang, eller ere uordentlige og urenlige paa klædte, maae sidde paa Skambanken, staae, eller vende Ansigtet mod Væggen.

Forsømmes Skolen en heel Uge, maae Børnet, om det befundes skyl-
digt, miste al Deeltagelse i de Fornøielser og Frischeder, de andre Børn
tilfældes.

Uflid straffes med at rykke en, to eller tre Sæder ned, og naar dette
ikke virker, da til Skambanken.

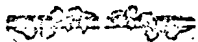

Er saadant et Barns Fremgang saa liden, at der ikke kan skienes Forbedring, da maace det ikke have Samqvem med nogen, og endnu mindre tilstaaers om Sommeren, naar det er godt Veir, med Skolelæreren at komme om Søndagen til Løvenborg eller Boguscrup, naar de andre, som have været flittige, møde der, for at fornøie sig, og øves i Ting, som ere dem baade nyttige og angenemme. Fornærmelser mod andre Børn maace de selv føle, og ijiengieldes, naar det ikke ere saadanne, som i Forveien maace tilmeldes Commissionen.

Grister noget Barn et andet til det Døde, betages det Samqvem og Deeltagelse i Friheds-Timerne, for nogle Dage eller en Uge.

Modvillighed, Ulydighed, sammensat Bøgn, Bagtalelse, Vandens, slet Opsersel o. s. v., straffes efter Skole-Commissionens Kiendelse med at ligge paa Knæe med Hænderne paa Ryggen, hvilket er en meget stor Straf, og gientages Forseelsen desuagtet, saa skal Barnet ligge paa Knæe med Hænderne paa Ryggen, og faae Tamp. De som alligevel fremture i det Døde, vises, efter Skole-Commissionens Kiendelse, ud af Skolen, efter Omstændighederne, til en Tid. Tampen bruges allene for Opsætsighed mod Skolelæreren, for Tyverie, for at have fristet andre til det Døde og for sammensadt Bøgn, naar mindre Straffe intet kunne udrette. Den maace ligge paa et særskildt Sted uden for Skolestuen under Lærrens Forvaring. Ved kierlig Omgang, og derved at Skolelæreren alle Tider bliver sig selv lig, kan han mere og mere bringe Børnene til at være aabenhjertige, redelige, kierlige og lærvillige. Børnene ville betragte ham, som deres Ven, hvis gode Raad de villigen følge, i Stedet at de ved modsadt Handlemåde, ved suure og bittere Miner, ved haarde Ord og legemlige Straffe, ville blive dorstte, lumskte, hykkelske og usandsfærdige, og vise Ulyst til at lære noget.

Med

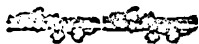

Med Grund haabes derfor, at Lærerne alt mere og mere ved deres gode og fornuftige Dugang med Børnene, vil forekomme de fleste Forsættelser, og at Straffene derfor, især de haardere, ville blive noget sjældne, og Børnene, det ene ved det andets Exempel, vænnes til en god og dydlig Tænkesmaade.

Da Børnene herefter ikke blive underviste særskilte, men allene paa en Gang, saa at de alle paa en og samme Tid foretage sig en og samme Ting, saa er det nødvendigt at alle Børn flittig og rasbrudt besøge Skolen, siden et Barn, som saaledes forsømmer 3 a 4 Dage, derved ville tabe for meget, eller derved opholde de andre, og det ville være umuelig for flige Børn vidtløftig nok at gjentage det i den Tid undervistes; men paa det at Forældrene eller Bedkommende ei skulle have Marsag til at klage over den Hielp og Tjeneste, som de ellers kunde vente af deres Børn, Børnene tillige med mere Lyst og Nytte kunde besøge Skolen, saa er Skoletiden i dette Reglement saaledes fastsat, at Børnene kun vil savnes nogle Timer af Dagen.

I Hestens Tid og Tidt for Julen er desuden Skolen lukket, og i Sværviden er det Gaardmandene tilladt visse Dage at holde deres Børn fra Skolen.

Det tillades dem ogsaa, naar de tilfuges til saadant Hovorie, hvortil Børnene kunne bruges, at holde dem den Dag tilbage fra Skolen. Naar et Barn udebliver for nogle af de her anførte Marsagers Skyld, da skal Forældrene eller Huusbønderne sørge for, at Skolelæreren, enten forud eller Dagen derpaa underrettes derom, da samme ikke antegner dem blandt de forsamlede.

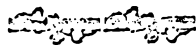
De have da ingen Narfag til, at lægge den herved befalede Skolegang Hindring i Veien, men tværtimod maae ansee den, som en Velgierning, af hvilken de ved Børnenes gode Underviisning i Tiden vil høste megen Glæde. Det ventes derfor af dem, at de paasee og paadrive, at Børnene møde accurat til den foreskrevne Tid, og ei komme for sildig. Skulde imidlertid, mod Formodning, Forældrene eller andre paa Baroniet holde deres Børn fra Skolen, da betale de, efterat de i Forveien forgieves have været advarede, 8 sh . til Skole-Cassen for hver Dag de lade deres Børn forsamme Skolen; de uforsnuende betale 4 sh . Bøderne inddrives strax efter Commissionens Kiendelse af vedkommende Inspecteur eller Forvalter ved Udpantning.

De Børn, som vise sig føielige, flittige, gode og udmærke sig frem for de andre, skulde forundes, naar Aarets Tid og Veiløbet det tillader, en Time, til ved Skolen at øve sig i adskillige moersomme Leege, mellem For- og Eftermiddags-Skolen; og de, som særdeles have udmærket sig, tilstædes det endnu en halv Time, naar Skolen er endt.

Fremgang i det gode og Kundskabs Udvidelse giver Udgang til at rykke opad, at faae Opsigt over de andre Børn, og at betroes deres Opsørsel. Alle de, som saaledes særdeles udmærke sig, tillædes om Sommeren af og til om Søndag Eftermiddag at møde paa Løvenborg eller Bognerup Gaarde, at tage Deel i Dvælsel, som der anvises dem.

De som slet ingen Straf have faaet, men altid viist sig ivrige og nidkære i deres Opsørsel, saavel som den der søger Skolen efter at have været consermeret, og tilforn med Berømmelse har besøgt den, kunne, foruden den særdeles Afgtelse de fortjene, vente Bøger, Landkort og deslige skienket, alt eftersom saadant kan være dem meest tjenligt og overeenstemmende med Hensigten.

Skulle

Skulle imod Formodning nogen Skolelærer ikke efter hans Evne vilde efterkomme de Pligter, som ham ved dette Skole-Reglement, og ved den ham i Docerensstemmelse hermed meddeelte Instruction er paalagt, saa skal han af Commissionen advares om, bedre at efterkomme sine Pligter, og hjælpe den igientagne Advarsel ikke, skal han have forbrudt sit Embede, efter Skole-Commissionens Kiendelse.

VI. Om Skole-Cassens Indtægter og Udgifter.

Udi den til Baroniets Skoler herved oprettede Skole-Casse indfylder alt det, som repareres til Skolevæsenets Vedste, og som bestaaer i følgende: Hver Gaard- og Huusmand betaler aarlig i Penge, Rug, Byg, Høe og Halm det, som de efter Anordningen ere pligtige til at udrede til Skolen, og Urvæfæstere eller Eiendoms-Vænder endnu hver 1 Rdlr., hvilke de betale til vedkommende Inspecteur eller Forvalter, som derfor gior Rcede til Skole-Cassen. Og befries alle og enhver udi de fire forebemeldte Skole-Districter fra at betale andre eller flere, end her ere anførte, endstaaent deres Værn lære at regne og skrive; de befries og for at anskaffe til Værnene andre Bøger end ABC, Lærebogen og Psalmebogen; de øvrige Bøger anskaffes af Skole-Cassen, ligesom og Papiir, Blæk, Regnetavler o. s. v. Det fem Huusmand og Tjenestefolk af Butterup Sogn betale, beløber sig omtrent til

3 a 4 Rdlr.

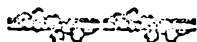
af Lunde Sogn = = = = = 5 a 6 Rdlr.

og af Nerre Jernløse Sogn = = = = = 5 a 6 Rdlr.

Ⓔ

Til

Til Hårup Skole falder ingen af disse Indtægter, med mindre Hs. Majestæt allernaadigst efter mit allerunderdanigste Forslag vil tillade, at disse Indtægter maade tilfalde denne Skole, i Steden for Dudsøse, saavel som forrige Ildbrandtsel m. v., naar Dudsøse Deguekald bliver ledigt. End videre tilfalder Skole-Cassen til Indtægt, Renten af den til Baroniet Løvenborg hørende Degue-Jord i Nørrejernløse: = = 12 Rd. 2 Mk. 4 S.

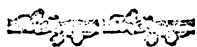
Alf Stifts-Cassen Hyspenge til Nørrejernløse Kirke	2	—	9	=
Til Butterup Kirke = = = =	2	—	9	=
Hyspenge af Nørrejernløse og Butterup Kirke	6	3	—	
Stifts-Casse Hyspenge til Ludsø Skole =	4	1	2	=

Desuden om Hs. Majestæt allernaadigst bevilger, at Butterup Deguekald vedbliver at være udeelt, og een af Baroniets Skolelærere naadigst maatte udværges til dette Embede, saa forventes, at dette Kald skulle afgive 10 a 20 Rdkr. til Skole-Cassen.

I Kornvare leveres:

	Rug.	Hvg.
Alf Hårups 13 Beboere og Skovrideren, hver 2 Skpr. Rug og 2 Skpr. Hvg =	3 Edr. 4 Skpr.	3 Edr. 4 Skpr.
Alf Ludsø Hves 28 Beboere, nye Soune- rup og Ludsølund 1 Skpe. Rug og 1 Skpe. Hvg af hver Beboere = =	3 — 6 —	3 — 6 —
Alf Villerup Hves 5 Beboere 1½ Skpe. Rug og 1½ Skpe. Hvg af hver Mand =	7½ —	7½ —
Alf Ludsø Hve svares til Skole-Cassen 2 Skpr: a Lunde Hartkorn for at besædes for at		

severe

tevere Tors in natura, som de ikke have, hvilket kan beregnes til omtrent 3 Rdlr.

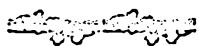
Fastelavns Søndag og første Søndag efter Michelsdag, ligesom og ved Brudevi. her ombæres Tavlen i Kirken for Skole-Cassen, hvis Indtægter af vedkommende Sognepræst indleveres til Baronets Forvalter eller Inspecteur mod Quittering. Ved Barmdaab giver den, som bærer Barmet, og Fadderne, hvad de selv ville unde Skole-Cassen, som foruden Fattigtavlen ombæres. Ligeledes frembydes Skolebassen ved alle Giestebudde og Samkvemme i Skole-Districtet til alle nærværende, af dem, som samme holder. Seg selv tillægges Skole-Cassen alle Leiermaals-Bøder og Skifte-Sallarum, som falder paa Baroniet efter dem, som ere uden for Bondestanden.

Udgifter af Skole-Cassen til følgende:

Til Skolelæreren i Lunde	=	=	=	50 Rdlr.
NB. Foruden de 10 Rdlr. ham betales for Orgelspillet i				
Butterup Kirke, saalænge han derom anmodes.				
Dag 6 Ldr. a 3 Rdlr.	=	=	=	18 —
Dag 6 Ldr. a 2 Rdlr.	=	=	=	12 —

Græsning-Pligtighed til 3 Rior og 12 Faar, eller i dets Sted ved Udskifningen 6 a 8 Tønder Land, 3 Lpd. Hæe og 5 Lpd. Halm af hver Gaard, som udgjør 105 Lpd. Hæe og 175 Lpd. Halm.

Til Ildbrændsel 6 Favne Fagot-Brænde og 35 Læs Tør, som af Bønderne behandles og hjemføres fra de Steder, hvor samme dem paa Baroniet anvises.

Til Østруп Skole.

Naar en seminaristisk Lærer ansættes:

Maalig Løn	=	=	=	=	40 Rdlr.
Aug 5 Edr. a 3 Rdlr.	=	=	=	=	15 —
Byg 5 Edr. a 2 Rdlr.	=	=	=	=	10 —

Et Bønge paa 6 Edr. Land. Til Jildebrændsel 6 Bøvne Bagot-Brænde og 13 Læs Terv fra Ulkestrup Mose, som Bøvnerne hjemskøve, og desuden Høest til 2 a 10 Læs Høe, som han selv høster fra det Sted ham anvises.

Til Kirkefangeren i Nørrejærnsøse.

Han nyder af Skole-Cassen i Løn, som Skolelærer = 6 Rdlr.

Desuden det ham ved Kongelig allernaadigst Reskript af 27 August 1796 tillagte, samt 6 Bøvne Bagot-Brænde af Baroniet.

Skolelæreren i den nye Skole.

Nyder ligeledes det ham ved Reskriptet bestemte, desuden 6 Bøvne Bagot-Brænde af Baroniet.

Og skulle hans Indkomster beviistlig ikke udgiøre 90 Rdlr., tillægges ham de 12 Rdlr. 2 Mk. 4 Sk., som af Baroniet betales af den fiobte Degnejord i Nørrejærnsøse.

Den af de tvende Skolelærere, som spiller Degelet i Nørrejærnsøse Kirke, nyder derfor 10 Rdlr., saalænge hans Tjeneste forlanges.

Til Butterup Degnekald

Betales af Skole-Cassen i Løn = = = = 6 Rdlr.

Foruden hans øvrige Indkomster nyder han 6 Epd. Høe, 6 Epd. Aug- og 6 Epd. Dvghalm af hver Bønde, Ervønings-Rettighed til 2 Kær, 8 Saar

Saar og 3 Glas, for hvilket han ved Udfisningen skal erholde Lørd, samt Ildbrændsel $2\frac{1}{2}$ Pæs Lørd aarlig af hver Mand, seruden 8 Fyne Sagot-Brænde af Baronets Skove.

Da Skole=Cassens Indtægter ved Arvefæster eller Eiendoms=Skieder blive forøgede, saa forbeholdes at forbedre Skolelærernes Løn efter bedste Skønnende, i Overeensstemmelse med Cassens Formue.

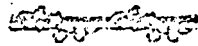
Skolecasse=Regnskabet aflægges til Skole=Commissionen af Baronets Forvalter, og løber Regnskabet altid fra 1 Januarii til Aarets Udgang, og aflægges i Begyndelsen af Februarii Maaned til Baronets Eier, som tilstiller det Skole=Commissionen saa betids, at det af Commissionens Medlemmer kan være igiennemseet i rette Tid.

VII. Om Skole=Commissionens Indretning.

Skole=Commissionen skal holdes under Baronets Eiers Direction, og den skal foruden ham, eller den, som han paa sine Vegne beffikler, at tage Deel i Commissionens Forretninger, bestaae af vedkommende Sogne=prest, af Baronets Inspecteur eller Forvalter, af Degne, saavide de ere Skolelærere, og en Skoleforstander i hvert Skole=District, hvortil en af de fornøftigste og bedste Gaardmænd i Districtet af Commissionen i dens første Samling skal udnævnes.

Commissionens Medlemmer forsamles engang maanedlig paa Lovensborg, og engang om Aaret den 24 Junii, eller, om den indfalder paa en Loverdag

verdag eller en Søndag, den næstpaafølgende Mandag, skal Skole-Commissionen for heele Baroniet holdes, og det væsentligste af alt det, som heele Naaret igiennem er foretaget, extractviis forelægges den samlede Commission.

Commissionen skal da overlægge alt hvad der kan have Indsyndelse paa Skolevæsenets bedste Formue i det heele paa Baroniet.

Commissionen overveier da ogsaa om noget ved Skole-Cassens Indtægter og Udgifter findes at være, at erindre, og skulle nogen Skolelærer have forset sig saaledes, at paa hans Remotion skulle andrages, da maae enhver af Commissionens Medlemmer derom skriftlig afgive sin Betænkning i Protocolen, og Sagen afgjeres ved de fleste Stemmer. Den samlede Commission maae ogsaa tage i Overveelse, om nogen Skolelærer ved Alder, eller Svaghed af samme sandtes uduelig til længere at forestaae sit Embede, hvad Hensien de anse for at være billig, og da det let kan indløbe, at Gerretninger, som, af den for hele Baroniet samlede Commission, allene kunde afgjeres, ikke kunde taale Ophold til den aarlig Samling, saa skal i saa Tilfælde enten en extraordinair Samling foranstaltes, ved Baroniets Eier, eller den, som han dertil paa sine Vegne besætter, eller Sagerne skal af vedkommende Inspector eller Forvalter besørges den fraværende Deel af Commissionen tilsendt, hvorefter de fleste Stemmer skal bestemme Commissionens Beslutning.

Skole-Commissionens Medlemmer have altid Frihed til at besøge Skolerne, hvad Tid de selv ville. Enhver af dem tilkiendegiver i Commissionen, som samles paa Løvenborg i det mindste den første Mandag eller Onsdag hver Maaned, hvad han til Skolernes beste finder at erindre.

Hver Skolelærer refererer da ud af sin Protocol, og overleverer tillige forrige Maanedes Skids-Journal med Erklæring og Dplysning af alt det, som
i for-

i forrige Maaned er passeret, hvad enhver har lært, hvor langt de ere komne i enhver slags Underviisning, og hvad han i næste Maaned agter at foretage.

Børnenes Proveskrivter forelægges tilfide. Feilene, som hindre Skolens Fremgang tilkiendegives med Forslag, hvoreledes de bedst kunde forbedres, hvilket alt indføres i Skole-Commissionens Protocol som Inspectoren eller Forvalteren fører og deciderer Commissionen alt det hverpaa den skal give Resolution, og underskrive den ved hver Commissions-Møde.

De særdeles Duelige og Flittige, ligesom de, hvilke uagtet al anvendt Umage ikke ville forbedres, optegnes, ligesom alle roesværdige Handlinger, som bevise Børnenes særdeles gode Siælekræft.

Skolelæreren maae, naar forlanges, forklare Grundene til de af dem fældede Domme over Børnets Glimd og Evne, saa og over de Straffe eller Betænninger, som de have tilkiendt.

I vigtige Tilfælde forbeholder jeg mig Foredraget, eller den som paa Baronets Eiers Vegne dertil beffikkes. Boteringen begynder ellers fra de yngste Skolelæreres, siden Skoleforstanderen, Inspectoren og Præsterne. Enhver giver sin Stemme, og skulle de være lige, saa forbeholder Baronets Eier sig Decisionen, eller den som paa hans Vegne, møder i Commissionen. Naar behøves fastsætter Baronets Eier flere samlede, eller separerede Commissionsmøder, alt efter Omstændighederne.

For at vide Børnenes Fremgang, skal 2de Gange om Aaret i Skole-Commissionens Nærværelse holdes offentlig Examen; det skal da staae enhver af de tilstedeværende frit for at give Børnene Spørgsmaale ober det lærte.

Med

Ved saadanne Examen er paaftiendes de, som i hver Classe have lært meest og bedst, og tillige undersøges hvorvidt de, som vil udskrives af Skoles Protocolen, dertil kunde være duelige, eller om de fremdeles skulle besøge Skolen.

Disse Examen er begynde 14 Dage efter Paaske og 14 Dage efter Michelsdag, og holdes ugentlig 3 Gange indtil hver Skole er overhørt.

Skole-Commissionen indsender 4 Uger efter at disse Examen er holdte, til Baroniers Cicre og til Biskoppen, Indberetning over Skolernes tilstand, i hvilken Opregnelser, hvem der have forsemt, eller været modvillig i at efterleve noget af det, som Skolevesenet angaaende er befalede, hvilke Hindringer, der er lagt Skolens Fremgang i Veien, og hvad der end videre kan anses nyttig til en bedre Indretning og Fremgang i Skolen, og hvem der udmærke sig ved særdeles Flid.

Da Præster og Skolelærere arbejde til et Maal, og Overbeviisningen ikke ved Befalinger, men ved fornuftige Grunde kan erlanges, saa vil Præsterne behandle deres Skolelærere, som Venner, de bør vejlede, og Skolelærerne, ikke tabe af Sigte den Agtelse og Ærvillighed de skyldte Præsterne efter Kongens Anordninger, og som de første Lærere i Menigheden.

Præsterne maae vide, at vogte sig for i Børnenes Overværelse at yttre nogen Misfornoelste eller Retteise til Skolelærerne, som kunde formindste der Agtelse, som Børnene skyldte Skolelærerne, og disse ville vide at vise i Skolen den dem paaaliggende Ærbødighed mod Præsterne.

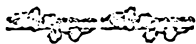
Da vil alle Præster og Skolelærere føle Vigtigheden af deres Pligter imod Ungdommen, og det store Ansvar for Gud og Menneskene, om de tilside sætte dem;

dem; at Guds Betsignelse vil følge dem, naar de troeligen arbeide til at befordre de Unges timelige og ewige Vel ved en god Opdragelse og Underviisning.

Skoleforstanderen skal vælges udaf de fornufsigste og bedste Vender, og maace ingen undslaae sig for denne Forretning, som han skal være pligtig at forestaae i to Aar, dog, at han vedbliver længere om han dertil er at formaae. Hans Pligt skal være saa ofte som mulig at besøge Skolen, og paasee om alting med Bygningær og i Skolen er i behørig Stand, og om den mangler noget, dersom at giøre Erindring i Commissionen. Han skal søge selv at faae Kundskab om Underviisnings-Maaden som bruges i Skolen, og om Nyttien af det, hvori der underviises, og naar han derom er overtødet, skal han søge ligeledes at overtøde andre om samme, der kunde være indtagen af Fordomme mod den Vedre Læremaade, og imod at Børnene skulle tilholdes at lære mere end det, som deres Forældre har lært. Saa ofte han har Leilighed, skal han af Skolelæreren begiære Efterretning om, hvem der er efterladet med at lade sine Børn besøge Skolen, og over hvilke Børn Ungdomslæreren har noget at klage, og han skal ved venlig Samtale søge at rette det. Han skal ansee sig for den, som er sat til at vaage for Skolens og Børnenes Vel, og søge at befordre, alt det, som dertil kan sigte; hvorfor han og i Ewigheden heste Guds ewige Betsignelse.

Inspectoren eller Forvalteren paa Baroniet, vil det paaligge, saa ofte som muligt at besøge Skolerne og at have Tilsyn med at Reglementet, og den nu Skolelæreren meddeelte Instruction nøie efterleves, at Skolebygningerne og Inventarium vel vedligeholdes og intet forvanskes eller til Upligt bruges og at med Skrivematerialierne og Bøger vel omgaaes. De have uden Ophold at exequere de Straffe, som Skole-Commissionen i Conformitet med dette Reg-

lement og den af mig udfærdte Instruction til Skolelærerne paalkjende, og at ansee deres Beretninger til Nytte for Skolerne som noget af det vigtigste, som den er anbeforet, det paaligger ham at fore Regnskab for Skole-Cassen og at udbetale til enhver Skolelærer og Skole, det som dertil anvieses.

Hyad som inden Samling, ved skriftlige Stemmer besluttet af den samlede Commission, det indfører han i Protocollen, og fremlægger det ved næste Samling til Commissionens Underskrift.

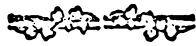
Bogusserup den 28de April 1797.

Lovenstjold.

Instruc=

Blanke sider

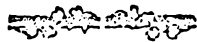
2.

Han maae med lige Fleid og Omforg antage sig alle Børn, ikke giøre nogen Forskiel paa Børnene formodelft deres Fødsel, Forældre eller Formue, men allene stræbe efter, at undervise de ham andetroede Børn, om de end ere fattige, faders- og moderløse, forsvarligen, saa at enhver efter sin Evne og Fleid har Leilighed at lære det fornødne, som det ved Skole-Reglementet, og ved denne Instruction i det følgende er fastsat, saaledes, at de paa en fornøstlig Maade kunne giøre Nøede derfor, og maae ingen fra ordentlig Skolegang bestries.

3.

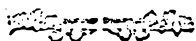
Den hidtil brugte Underviisningsmaade, at ethvert Børn særskilt blev opgiuen, det han den Dag skulle lære udenad, er usfuldkommen og ei overeensstemmende med Hensigten, siden enhver, saa at sige, er overladt til sig selv, og den ene hindrer den anden, ved at læse hver sit heit, for at tilkiendegive deres Fleid, og uden hvilket Skolelæreren ikke kunde da have den fornødne Opfigt og Visshed. De forstaae derfor næsten aldrig hvad de lære, men allene raaber det dem opgiuene heit, denne høiere end en anden, og saaledes tilsidst inddrive deres Hufommelse Ord, som Skolelæreren ikke har Tid til tilstrækkeligen for dem at forklare, især naar han har mange Børn, og de alle, som de burde, besøge Skolen. Tilmed ville det blive for vidtløstigt at forklare alt det i Forveien, som Børnet maae vide for at sættes nogenlunde i Stand til at giøre fornøstlig Nøede for det lærte, især naar Skolelæreren troer at have fyldestgiort sine Pligter, ved at læse med Børnet een, to eller heit tre Gange, som han saaledes skal plages med hele Dagen, og siden here ham eller og slaae ham, naar det ikke er efterkommet saa fuldkomment, som han

troer

eroder det efter Børnens Ibhukommelses Memorie burde være. Børnet lærer altsaa uden at tænke, uden at vide hvad det lærer, og naar Skolelæreren forlader Skolen, lukker han dem inde, efter at have opgivet hver sit Stykke, eller og beskæftiger sig med andet, Skolen uvedkommende. Smidstertid gives dem Leilighed til al Uorden, og Skolelæreren kan med den bedste Villie og Evne ikke forandre det, naar den ene skriger ham Ubc, den anden ud af den lille Catechismus, den tredie ud af Forklaringen o. s. v. i Møde, saa at ingen kan høre sine egne Ord, endnu mindre forstaae det mindste. For nu at afhjælp denne Misbrug og give Leilighed til en fornuftigere Underviisning, maae alle Børnene underviises paa cengang, og til en Tid foretages een og den samme Ting. Alt hvad Skolelæreren har at foredrage, skeer derfor heit, tydeligt, og saaledes hvert Ord siges, som til hvert Barn især. Alt det som skrives paa Tavlen, skeer i alle Børnenes Paasyn med Opmuntring at høre paa Ordene, se paa det Afskrevene, og tænke paa Sagen. De Spørgsmaalene, som forelægges enkelte Børn, besvares heit af dem, og sagte af de øvrige, ligesom det Exempel der udregnes paa Tavlen af et Barn, udregnes af alle Børn, saa alle de af samme Klasse, maae se, høre, tænke og gjøre det samme, og alle være opmærksomme paa det Skolelæreren foredrager, siden de ikke ere visse paa, naar de opkaldes, enten for at sige det, der er sagt, eller at besvare Spørgsmaalene over det herte og læste, eller at fortsætte Talem og Læsningen der, hvor nu en skal ophøre, eller, at rette en andens begangne Feil i Læsning, Skrivning eller Svar, hvorfor Børnene ikke maae opkaldes efter en vis Orden; men ligesom Skolelæreren anseer det meest nyttigt, for at bringe dem alle til en uafbrudt Opmærksomhed, som saaledes bliver en nødvendig Følge. Børnene af eens Evne tages classevis sammen i Skolerne efter Gienstanden, som lærer, og de bedste og oplyste følges ad, og de flattere følges

lige

ligelædes med hinanden. Tvende Classificationer ere allerede indførte i Tude og Herrejerntose Skoler; men om flere end disse alde udfordres, vil nærmere erfares; herester vil Classerne bedst bestemmes ved de halve Aars Examenar, naar anden Classes Vern skulle gaae over i første, og hvorledes de bedst kan afdeeltes. Alle Børn, som lære et og det samme, here derfor til en Classe, om de endog ere af forskjellig Alder og Køn, dog at Pigerne ikke sidde blant Drengene, men enhver maae have sin særskildte Bænk.

4.

For nu at nytte denne Underviisningsmaade, er det nødvendigt, at Børnene uafbrudt besøge Skolen, men dertil er det ikke nok, at Forældrene og Bedkommende ikke hindre Skolegangen, men Børnene selv med Willighed og Glæde ønske den, og det gjør de, naar de ikke ansee samme for Tvang, men føle det angenemme og nyttige af det de lære, og dette maae Skolelæreren vide at opvække hos dem, saa at de ansee det som et Tab, naar de engang forsvaume Skolen, og ugierne forlader Skolen, naar de undertiden nodes dertil, hvilket alt berøer paa hvad Maade de omgaaes.

Stoffen maae derfor ikke opvække Lærelysten, ei heller maae de plages med at lære Ting udenad, som de ikke forstaae, men et angenemt Foredrag, en god og beqvem Afvevling af Gienstanderne, at de ikke over en Time beskies tiges med det samme, maae tilvende Skolelæreren deres Kierlighed og Tillid, og naar han forbinder dermed en kierlig og alvorlig Omgang, tilligemed at vælge de fornødne Opmuntrings-Midler, naar Børnenes Opmærksomhed formeres; Børnene ville da selv bede Forældrene at tillade dem Skolegangen; men for at forebygge, at de ei sidde for længe, saasom to eller tre Timer i Råd, som ville skade deres Helbred, og trette deres Opmærksomhed og Lærevillighed, maae han tillade dem, naar det behøves, imellem Skoletimerne og

naar

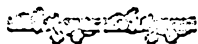

naar en enkelt Lesson er til Ende, at gaae nogle Minuter tid i Luften. De smaa Børn forblive det første halve Aar ikke over to Timer i Skolen daglig, saa at de altid beholde deres Munterhed, og Skolen ikke falder dem til Vast.

5.

Det som skal læres i Skolerne er Religionens Sandheder, Bibelske Historier, det almindeligste af Geographie og Orto-graphie, Historien, især Fædrelandets, Naturbegivenhederne, Havedyrkning, Regning og Skrivning. Bibelen bør læses med Valg, og saaledes, at den forstaaes, og da Underviisningen og dens Maade bør saavidt som muelig harmonere i Skolerne, maae Skolelæreren altid overlægge det fornødne med Skole-Commissionen og stittiz underrette den om alting, ogsaa at Arbeidet saa meget muelig lettes for Børnene; den i de flekanske Skoler brugelige Underviisningsmaade er ustridig den med Diemedet meest overeensstemmende, og lægges derfor til Grund; ligesom og Skolelæreren til den Ende tilskilles et Exemplar af Reizmands Beskrivelse over disse Skolars Indretning, for at tiene ham til Hjælpe-middel og Veiledning. Han vil erfare, at det er Forstandens Kræfter, som skal øves og oplyses, intet betroes derfor Hukommelsen, uden det som tydelig forstaaes, men alle Ting gøres tydelig, og ved Anviisning at udtrykke sig rigtig og fuldkommen over det læste, at Hukommelsen bedst skærpes ved at lære bibelske Historier og Bibelens Sprog, som tiene til at bevise Religionens Sandheder, at Pligterne sikkerst indpræntes ved bibelske Exempler, og deres Erfaring, og derved opvækkes Menneskenes Selvsøvelse. Det kommer ikke an derpaa, at der læres meget, men at det som læres, læres tilgavn, og at Skolelæreren ikke gaaer for hastiz frem, ei heller begynder noget nyt, førend det, som bør gaae i Forveien, fuldkommen er lært, hvilket bedst erfares ved daglige, ugentlige og maanedlige Tjentageiser, og da alle Ting maae være til

til

til Digtte, som storr i Skolen, saa maae der ved Skrive-Skuelser, naar de i Fremtiden har Sted, noie sees paa, at Børnene skrive saadant, som kan hjælpe til at udvide deres Kundskaber, og sigte til deres sande Gavn.

6.

Skolen begynder med Sang og Ven, men en andagtig og opbyggelig Sang, og en kort Ven, ikke med adspredte Tanker og omlevede Dine, som Skolelæreren maae søge at forekomme ved sit eget Exempel, og ved at formaae Børnene til i Forveien at samle deres Tanker, og giere dem en beqvem og passende Inddeeling, hvortil han vælger af den nye Psalmebog eller hvilke andre gode Psalmer ham af Skole-Commissionen endnu dertil maatte anvies, men forklare den samme førend de synger, som maae skee langsom, tydelig og kun med maadelig Anstrengelse af Stemme; thi ikke den er den bedste Sanger, som raader meest, men den, som synger meest opbyggelig, og med Følelse og Indtryk.

Derefter foretter han en kort Ven, og kommer et Varn medens Børnen og Sangen varer, maae det staae saa længe udenfor, eller ved Døren, indtil samme er forbi, for ikke at forhindre Høitideligheden og Andagten af Sangen; naar Skolen endes om Aftenen, synges ligeledes et eller to Vers af en Psalme, eller andre gode Sange.

7.

Efter at Børnen er ophørt, læser Skolelæreren alle Børnenes Navne, de, som ere nærværende, antegner han i Glæde-Journalen efter det ham givne Schema, med en Streg, og de som ere komne for sildig med en Punkt, men de fraværendes Rum lades reent aaben, hvilket han og saaledes gjør om Eftermiddagen. Denne Journal, som begynder hver Maaned, maae foresaa

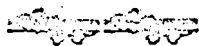

maa rigtig, nøiagtig og ordentlig, at den altid kan henge i Skolen til enhveres Efterretning; Gienpart deraf indgives hver Maaned til Skole Commissionen. Skolelæreren maae ligesledes udaf denne Iltids-Journal, ugentlig indføre i hans Skole-Protocol, hvor tide og hvilke Dage enhver har forsemt Skolen, eller er kommet for sld. I denne Protocol faaer hvert Barn sit Foliium, og foran holdes et Register efter Alphabetet, at man strax kan vide Barnets Navn, Fødseldrenes, naar det har begyndt, Skolegangen og dets Foliium. Paa dette Folio opskrives alt hvad i hver Uge kan forefalde om hvert Barn især at mærke, saasom, naar de ere oprykkede i en høiere Classe, deres Kundskabers Fremgang, naar de have begyndt at lære noget nyt, og om de have været reentlig paaaktede. Dvunt og ulappede Klæder kan ei ventes, og endnu mindre ættes; men de maae dog altid være ordentlige i Folge Reglementet, uden selv forskyldt Feil. Deres Evner, Iltid, Orden- og Opførsel, samt hvad andet, som Skolelæreren anseer nødvendigt og vigtigt, maae han ligesledes i Protocolten indføre, tilligemed den aarlige og maanedlige Fremgang med de Tegne hannem af Skole-Commissionen meddeles, og paa et Blad foran i Protocolten forklares, hvad hvert Tegne skal betyde, som han saaledes bruger. Desuden maae han optegne i Protocolten paa aparte Følter, hvor tide der er holdt Skole, og naar han ikke har holdt Skole, Aarsagen hvorfor ikke, hvad han har undervist, hvorledes Timerne har været besadte, og anvende endeel af Protocolten til at føre en Journal over alt det Nyttige, som er skeet og foretaget i Skolen, saasom, de Børn der have især udmærket sig ved deres Iltid.

8.

Med de smaae Børn maae Ungdoms-Læreren altid foretage en tilfældig let Samtale, naar de første Gang kommer i Skolen og derved tage Anledning

at paa en angent og fortrolig Maade at føre dem paa det, som ligger deres Sandfær nærmest og giøre dem opmærksomme derpaa; saadan Anledning viser sig af sig selv. Dette er tillige Veien som den menneskelige Forstand tager, naar den er overladt til sig selv, og man hjælper den kun ved at føre den i ordenlig Gang, og saaledes udvikles det ene af det andet; men Skolelæreren maae ikke forlange beskjæftige de smaa Børn, sælden over $\frac{1}{2}$ Time af Gangen, for at de ikke skulle tabe Lysten til at fortsætte dette, med mindre han ved nye Gjenstande kan opvække deres godvillige Opmærksomhed.

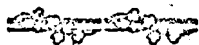
9.

Han maae med al umelig Ehid see til at Børnene faae den fornødne og fornufstige Kundskab i Religionen, og alt det der kan være dem nyttigt i deres Stand, ikke lære Ord udenad, som de ikke forstaae, men med egne Ord efter Overbeviiisning, saa at man med Visshed kan vide, at de føler og forstaaer det de saaledes svarer paa; de maae tillige undervises, hvorledes de kunde anvende paa dem selv hvad de lære af Guds Ord, hvorledes de med egne Ord af Hjertet maae bede til Gud, og endelig, hvorledes de til Opbyggelse og Gavn bedst kunde læse Bibelen, og evnes at staae op i Psalmebegerne. Alle maae han lære at regne og skrive med den stærke Ehid, og leveres haant maanedlig af Skole-Commissionen af de dertil fornødne Skriv-Materialier.

10.

Til Høflighed og Tienfægtighed imod alle, bekjendte og ubekjendte, maae han anvise og formane Børnene, og maae de i Skolen ligeledes vennes til Høflighed, ikke træde ind i Skolen eller gaae ud af den uden at hilse Skolelæreren og de andre tilstedeværende paa en anstændig Maade. Ligeledes er almindelig Indbyghed, gode Sæder, og Orden, Dyder som Skolelæreren maae saavidt muelig vaaage over, at de ogsaa uden for Skolen udøves. Derfor maae han, naar

naar han faaer saadant at vide, undersøge det i Skolen og efter Omstændighe-
derne formane Barnet.

11.

Confirmations-Børnene maae han desuden, enten de have været hans
Skolebørn eller ikke, øve i deres Christendom i det mindste to eller tre Gange
om Ugen og oftere om det behøves. For de Børn som have været til Confir-
mation og have Lust til at vedblive Skolen, før at blive fuldkomne, og øves
i deres Skriven og Regnen, holdes Winter-Skolen fra 5 til 6 om Ustienen.

12.

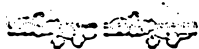
Straffen og Straffemaaden overlades bedst til dnefige (og om saadanne
sakes her) Skolelærere og Skole-Commissionen, ligeledes i Henseende til Be-
lønninger og Gaver.

13.

Skolelæreren skal, saasnart Skolen er endt om Ustienen, lulle Win-
duerne op i Skolen, at al Uddunstning af de mange Børn kan trække ud af
Stuen, og reen Luft komme ind igjen, og hver Onsdag og Loverdag skal han
lade Stuen seie, og sørge for at Skolestuen altid udmærker sig ved Reenlighed.

14.

Over Skolens Inventarium holder han et ordenlig Register in triplo,
hvoraf et leveres mig, et til Skole-Commissionen, og et forbliver ved Sko-
len, samt alle maae være forfattede under hans Haand, og deri indføres alt
hvad som hører til Skolehuset, nemlig Verde, Kaffelovne, Ildtønger, dito
Skuffer, Regnetavler, Blækhorn o. s. v. saavel som alle andre til Skolen hen-
hørende Requisitioner som enten anskaffes eller ffienkes. Ligeledes forfattes en
Forteegnelse over alle Bøger, Landkortter, og alt andet, som saaledes bliver
bestan-

beständig til Brug for Skolen. Skulle ved den aarlige Eftersyn findes noget af Skole-Inventarium at være forkommet, eller ved hans Uagtsomhed beskadiget, da bliver han derfor ansvarlig. Alle Bøger modtager Skolelæreren under sin Haand og svarer til dem, uden forsaauidt, at de af Børnens opfindes, men saa maae de dog alligevel forevies ved det aarlige Eftersyn. Ingen maae derfor betroes at tage nogen Bog hjem med sig, med mindre Skolelæreren er vis paa at den kan betroes ham, og indeskaaer han da for den. Af Blæk og Papiir leveres ham det fornødne, saaledes som det aarlig til Skolens Brug kunde behøves, ligesom og af Utsene.

15.

For saadan Skolehold at forrette i alle Maader, saaledes som denne Instruction fastsætter, skal til Skolelærerne betales af Skolecassen det bestemte, hvoraf $\frac{1}{2}$ betales kvartaliter, samt det fornødne efter Reglementet af Brønde, Foder, med videre. Han maae ikke tage eller fordrø noget af Bønderne, men være fermeiet med det, som saaledes af mig er tilstaaet, da alt det sem Bønderne skal svare til Skolen falder til Skolecassen, og maae de derfor ikke behydes med flere Udgifter. Endnu erindres naar han tager nogen Douceur af enkelt Mand enten for at overbære med Hørseelser eller af andre Aarsager, det være sig af hvad Navn nevnes kan, lidet eller meget, omendstient nogen saadant endog uden Hensigt til Bestikkelse, ville paatvinge, ei heller maae han drive nogen slags Handel med Bønderne.

Handler han imod Formodning derimod, straffes han første Gang med 2 Rdlr., forser han sig oftere deri, overlades det til Skole-Commissionens Kiendelse, hvorledes han skal straffes.

Bognserup den 23 April 1797.

Lovenstald.

Balle.

At denne Gienpart er ligelydende med Originalen som bevares i Stiftes geistlige Archiv, bevidner

Ballekilde i Skippingsherred paa Bistag den 22de Julii 1797.

Balle.